

KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMA

(trukmė 40 akad. val.)

Programos rengėjas(-ai)

Meilė Čeponienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento
Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė, Meile.Ceponiene@nsa.smm.lt

Programos pavadinimas

Mokinio individualios pažangos stebėjimo, pasiekimų gerinimo ir į(si)vertinimo praktika pamokoje

Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas, prioritėtinė kryptis)

Bendrujų programų atnaujinimo ir mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemos kaitos kontekste (Geros mokyklos koncepcija (2015), Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas (2015)) aktualizuojami kiekvieno mokinio individualios pažangos stebėjimas, pokyčių fiksavimas bei analizė, kad būtų laiku identifikuojami mokymosi sunkumai ir teikiama reikalinga pagalba. 2020 m. bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo rezultatai atskleidžia, kad kiekvieno mokinio individualios pažangos (toliau – MIP) praktika ir pasiekimų vertinimo kultūra ne visose mokyklose pakankamai susiformavusios. Dar neretai mokytojams trūksta praktinių gebėjimų individualiai mokinio kompetencijų plėtotei: kaip suvokti mokinio skirtības, stebėti pažangą siekiant išsikeltų tikslų ir panaudoti į(si)vertinimo informaciją tolimesniam pažangos siekiui, kaip teikti pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį ir paskatinti mokinių geriau išmolti ir suprasti, – t. y. trūksta gebėjimų kurti praktinius savo veiklos pokyčius.

Kvalifikacijos tobulinimo programa (toliau – KTP) sudarys galimybes mokytojams išanalizuoti mokinių pažangą lemiančius veiksnius, bus plėtojami mokytojų pamokos vadybiniai gebėjimai kokybiškam ugdymo bei mokinių pažangos ir į(si)vertinimo pasiekimų procesui užtikrinti bendrujų programų aprašo kontekste. Remiantis naujausiais mokslinių šaltinių analizės ir tyrimų duomenimis, siekiant Lietuvoje spręsti mokinių žemų pasiekimų problemą ir mažinant mažiau palankiomis socialinio, ekonominio ir kultūrinio konteksto sąlygomis gyvenančių mokinių pasiekimų skirtumus, bus stiprinamos mokytojų formuojamojo vertinimo kompetencijos. Įgyvendinant programą bus pristatytos patirtys, kaip susidaryti individualios mokinių pažangos stebėjimo bei pasiekimų gerinimo sistema, bus tobulinami pedagogų gebėjimai kurti praktinius savo veiklos pokyčius. KTP temos atliepia atlikto tyrimo „Vaiko individualios pažangos stebėjimo ir vertinimo bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo rezultatai. 2016 m. ir 2018 m. bendrojo ugdymo mokyklų apibendrintų įsivertinimo ir Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai pateiktų duomenų analizė“ (2019) rekomendacijas mokytojams.

PKT skirta pradinė klasių (1–4) ir įvairių dalykų (5–8, 9–10, 11–12 klasių) mokytojams ir kitiems švietimo dalyviams siekiant sudaryti prielaidas giliau išmanyti individualios pradinė, pagrindinė, vidurinė klasių mokinių pažangos stebėsenos ir vertinimo sistemos mokykloje pokyčius. Programos trukmė 40 val. (10 val. – teorija, 25 val. – praktika, 5 val. – savarankiškas darbas).

Programą sudaro MIP stebėjimo, pokyčių fiksavimo bei analizės metodikos stiprinimas (I sesija – 2 dienos), formuojamojo vertinimo ir įsivertinimo strategijų, metodų plėtojimas (II sesija – 2 dienos) ir gerosios praktikos sklaida: vizitai į mokyklas (III sesija – 1 diena) bei savarankiškas darbas tarp sesijų užduočiai atlikti. 2/3 programoje numatytų naudoti metodų orientuota į praktinę veiklą bei skirta individualiam darbui su dalyviais ar jų grupėmis. Be to, kiekvienas

mokymų dalyvis turės galimybę pristatyti savo savarankišką darbą – pokyčio projektą, gauti grįžtamąjį ryšį bei nusimatyti tolesnės saviugdos kryptis.
 Programa, atitinkanti vieną iš 2020–2022 metų išskirtų kvalifikacijos tobulinimo prioritetų kryptių (Lietuvos respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas dėl valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo prioritetų patvirtinimo (2020 m. balandžio 2 d. Nr. V-504)), siekiama paskatinti mokytojus įsivertinti turimą MIP bei į(si)vertinimo patirtį ir numatyti galimybes jai efektyvinti.

Programos tikslas

Sudaryti sąlygas tobulinti mokytojų kompetencijas, reikalingas individualios pradinių, pagrindinių, vidurinių klasių mokinių pažangos stebėjimo ir pasiekimų į(si)vertinimo praktikai.

Programos uždaviniai

1. Stiprinti mokytojų gebėjimus išmanyti individualios mokinių pažangos stebėsenos ir analizės metodiką, tikslingai siekiant geresnių mokinių pasiekimų.
2. Plėtoti formuojamojo vertinimo praktikas pamokoje, siekiant į(si)vertinimo būdų ir formų įvairovės bei atsižvelgiant į jų edukacinę vertę atskirų klasių mokiniams.
3. Skatinti mokytojų gerosios patirties sklaidą ir kolegialų mokymąsi bei praktinių savo veiklos pokyčių kūrimą.

Programos turinys, trukmė, naudojami mokymo(si) metodai (būdai)

Eil. Nr.	Tema	Teorija	Praktika	Savarankiškas darbas	Iš viso	Mokymo metodai
1. Stiprinti mokytojų gebėjimus išmanyti individualios mokinių pažangos stebėsenos ir analizės metodiką, tikslingai siekiant geresnių mokinių pasiekimų (I sesija)						
1.	Bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo rezultatai: mokinių individualios pažangos stebėsenos ir pasiekimų vertinimas	1	-	-	1	Šaltinių analizė
2.	Šiuolaikinės pamokos vadyba – aktyvus kiekvieno mokinio mokymasis	1			1	Įtraukianti paskaita
3.	Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	1	1		2	Įtraukianti paskaita, vaizdo įrašas, pratybos
4.	Praktinės išvalgos, kaip planuojant ugdymo / pamokos turinį jį suasmeninti ir pritaikyti skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams		1		1	Įtraukianti paskaita, atvejų analizė, diskusija
5.	Mokinio asmeninės ūgties stebėjimo, pokyčių fiksavimo bei analizės ir pasiekimų vertinimo metodikų taikymo pamokose praktika ir problemos		2		2	kontekstinės pratybos, situacijų modeliavimas

6.	Internetiniai įrankiai mokinių pažangai fiksuoti („Class Dojo“, „SeeSaw“, „Socrative“, „Quizizz“, „Kahoot“ ir kt.), jų naudojimas ugdymo procese	1	1		2	Teorinės medžiagos analizė, demonstravimas
7.	Pagalbos mokiniui plano sudarymas mokymosi mokytis kompetencijų ugdymo pavyzdžiais	1	1		2	Pratybos, pavojų skalės metodas
8.	Užduočių pavyzdžių, skirtų skirtingiems pasiekimų lygiams, analizė ir rengimas pagal atnaujintų bendrųjų programų pasiekimų lygių požymius		2		2	Kontekstinės pratybos, užduočių išbandymas
9.	Įtraukusis ugdymas ir mokytojų, dirbančių vienoje klasėje, komandinė pagalba mokiniui	1	1		2	Gerosios praktikos pavyzdžiai
10.	„Nuo mokinio individualios pažangos stebėsenos iki rezultato“: patirtys ir pokyčiai			5	5	Savarankiškas darbas
	Iš viso val.	6	9	5	20	
2. Plėtoti formuojamojo vertinimo praktikas pamokoje, siekiant į(si)šivertinimo būdų ir formų įvairovės bei atsižvelgiant į jų edukacinę vertę atskirų klasių mokiniams (II sesija)						
1.	Bendrųjų programų atnaujinimas ir mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas	1			1	Šaltinių analizė, metodinė apžvalga
2.	Kuo refleksija ir įšivertinimo gebėjimai svarbūs mokiniams: įšivertinimo metodai ir mokinių kritinio mąstymo savivertės gebėjimų ugdymas(is)	1	1		2	Klausimyno pildymas, refleksija
3.	Grįžamojo ryšio ir formuojamojo vertinimo patirtys įvairiose Europos šalyse	1	1		2	Įtraukianti paskaita, refleksija
4.	Formuojamasis vertinimas mokinio pažangos fiksavimui ir ugdymui: ką rodo nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai		1		1	Atvejų analizė
5.	Kaupiamojo, formuojamojo vertinimo praktika įvairiose amžiaus grupėse: strategijų ir inovatyvių metodų išbandymas (D. Wiliamso, J. Hattie ir kt. vertinimo strategijos)	1	3		4	Užduotys grupėse, individualus tyrinėjimas
5.	Mokinių pažangos fiksavimas, vertinimas baigus mokymosi etapą (temą)		2		2	Darbas grupėmis, konkrečių atvejų analizė

6.	Skaitmeniniai į(si)vertinimo įrankiai mokinių pažangai matuoti, jų panaudojimo galimybės („Plickers“, „TedEd“, „Kahoot“ ir kt.)		1	-	1	Darbas grupėmis, demonstravimas, konsultacijos
	Iš viso val.	4	9		13	
3. Stiprinti mokytojų gerosios patirties sklaidą ir kolegialų mokymąsi bei praktinių savo veiklos pokyčių kūrimą (III sesija)						
1.	MIP stebėseną ir pasiekimų vertinimas praktiškai		3		3	Edukacinė išvyka į švietimo įstaigas, atvirų pamokų stebėjimas ir aptarimas / vaizdo situacijų stebėjimas ir analizė
2.	Individualaus mokymo(si) – pagalbos mokiniui – modelio kūrimas: „Nuo mokinio individualios pažangos stebėsenos iki rezultato“: <ul style="list-style-type: none"> • Pradinių klasių mokytojai (I grupė); • 5–8 klasių mokytojai (II grupė); • 9–10 klasių mokytojai (III grupė); • 11–12 klasių mokytojai (IV grupė). 		3		3	Savarankiško darbo pristatymas, (stendiniai pranešimai, mokymo priemonės, demonstraciniai diskai), informacijos mainai
3.	MIP ir pasiekimų gerinimas: patirties reflektavimas ir tobulėjimo kryptių apibendrinimas		1		1	Diskusija, koncepcijų žemėlapiai, refleksija
	Iš viso val.		7		7	

Tikėtina (-os) kompetencija(-os), kurią(-ias) įgyja Programą baigęs asmuo

Ugdymo(si) turinio įgyvendinimo ir tobulinimo, mokinių / ugdytinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, ugdymosi turinio ir situacijų įvairovės kūrimo kompetencijos.

Papildomos kompetencijos:

Asmeninio tobulėjimo ir mokėjimo mokytis kompetencija.

Įgytų kompetencijų įvertinimo būdai

Diskusija, savarankiškas darbas, pasidalijimas patirtimi, refleksija.

Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės:

Mokomoji medžiaga (pavadinimas, formatas (pateiktys, leidinys, vaizdo įrašas ar pan.), apimtis ir kt.)

Tema	Mokomosios medžiagos pavadinimas	Mokomosios medžiagos formatas, apimtis
Mokyklų įsivertinimo rezultatai: mokinių individualios pažangos stebėseną ir pasiekimų vertinimas	Individualios mokinių pažangos stebėsenos ir vertinimo rezultatai mokyklose	ne mažiau nei 6 skaidrių
Pedagogų kompetencijų raiška ir šiuolaikinės pamokos vadyba – kiekvieno vaiko individualios pažangos sėkmės garantas ugdymo procese	Šiuolaikinės pamokos vadyba – mokinio individualios pažangos sėkmė	ne mažiau nei 8 skaidrių
Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	Mokinio skirtybių atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	ne mažiau nei 1 A4 psl. / 10 skaidrių
Praktinės išvalgos, kaip planuojant ugdymo / pamokos turinį jį suasmeninti ir pritaikyti skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams	Išvalgos, kaip planuoti ugdymo turinį jį suasmeninant ir pritaikant skirtingų gebėjimų mokiniams	ne mažiau nei 8 skaidrių
Mokinio asmeninės ūgties stebėjimo, pokyčių fiksavimo bei analizės ir pasiekimų vertinimo metodikų taikymo pamokose praktika ir problemos	Mokinio asmeninės ūgties stebėjimo, pokyčių fiksavimo bei analizės ir pasiekimų vertinimo metodikų taikymo pamokose praktika	ne mažiau nei 2 A4 psl. / 10 skaidrių
Internetiniai įrankiai mokinių pažangai fiksuoti („Class Dojo“, „SeeSaw“, „Socrative“, „Quizizz“, „Kahoot“), jų naudojimas ugdymo procese	Internetiniai įrankiai mokinių pažangai fiksuoti, jų naudojimas ugdymo procese	ne mažiau nei 6 skaidrių
Pagalbos mokiniui plano sudarymas mokėjimo mokytis kompetencijų ugdymo pavyzdžiais	Pagalbos mokiniui plano sudarymas mokėjimo mokytis kompetencijų ugdymo pavyzdžiais	ne mažiau nei 2 A4 psl. / 10 skaidrių
Įtraukusis ugdymas ir mokytojų, dirbančių vienoje klasėje, komandinė pagalba mokiniui	Įtraukusis ugdymas ir mokytojų, dirbančių vienoje klasėje, komandinė pagalba mokiniui	ne mažiau nei 2 A4 psl. / 12 skaidrių
Užduočių pavyzdžių, skirtų skirtingiems pasiekimų lygiams, analizė ir rengimas pagal atnaujintų bendrųjų programų pasiekimų lygių požymius	Užduočių, skirtų skirtingiems pasiekimų lygiams, analizė ir rengimas pagal atnaujintų bendrųjų programų pasiekimų lygių požymius	ne mažiau nei 9 skaidrių
Atnaujinamas ugdymo turinys ir mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas	Atnaujinamas ugdymo turinys ir mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas	ne mažiau nei 8 skaidrių
Kuo refleksija ir įsivertinimo gebėjimai svarbūs mokiniams: įsivertinimo metodai ir mokinių kritinio mąstymo savivertės gebėjimų ugdymasis	Mokinių įsivertinimo metodai ir jų kritinio mąstymo savivertės gebėjimų ugdymasis	ne mažiau nei 2 A4 psl., 8 skaidrių

Grižtamojo ryšio ir formuojamojo vertinimo patirtys įvairiose Europos šalyse	Grižtamojo ryšio ir formuojamojo vertinimo patirtys įvairiose Europos šalyse	ne mažiau nei 7 skaidrių
Formuojamasis vertinimas mokinio pažangos fiksavimui ir ugdymui: ką rodo nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai?	Formuojamasis vertinimas ir mokinio pažanga: ką rodo nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai?	ne mažiau nei 12 skaidrių
Kaupiamojo, formuojamojo vertinimo praktika įvairiose amžiaus grupėse: strategijų ir inovatyvių metodų išbandymas (D. Wiliamsso, J. Hattie ir kt. vertinimo strategijos)	Kaupiamojo, formuojamojo vertinimo praktika įvairiose amžiaus grupėse	ne mažiau nei 12 skaidrių
Skaitmeniniai į(si)vertinimo įrankiai mokinių pažangai matuoti, jų panaudojimo galimybės („Plickers“, „TedEd“, „Kahoot“ ir kt.)	Skaitmeniniai į(si)vertinimo įrankiai mokinių pažangai matuoti, jų panaudojimo galimybės	ne mažiau nei 10 skaidrių
Mokymo(si) – pagalbos mokiniui – sistemos kūrimas: „Nuo mokinio individualios pažangos stebėsenos iki rezultato“ (darbas grupėse)	• Pradinių klasių mokinių pažangos stebėsenos ir vertinimo tendencijos (I grupė)	ne mažiau nei 1 stendinis pranešimas / 1 mokymo priemonė, 10 skaidrių, / 1 demonstracinis diskas
	• 5–8 klasių mokinių individualios pažangos stebėsenos ir formuojamasis vertinimas (II grupė)	
	• 9–10 klasių mokinių individualios pažangos stebėsenos ir formuojamasis vertinimas (III grupė)	
	• 11–12 klasių mokinių individualios pažangos stebėsenos ir formuojamasis vertinimas (IV grupė)	
MIP ir pasiekimų gerinimas: patirties reflektavimas ir tobulėjimo kryptų apibendrinimas	MIP stebėsenos ir pasiekimų gerinimo tobulėjimo kryptys	ne mažiau nei 1 A4 psl.

Techninės priemonės

Nuotoliniu būdu: asmeniniai besimokančiųjų kompiuteriai, išmanieji telefonai / planšetės, patikimas internetinis ryšys, kurio sparta ne mažesnė nei 20 Mbps, licencijuota programinė įranga renginio vedimui, „SLIDO“, „Padlet“, „Kahoot“ įrankiai.
Kontaktiniu būdu: multimedija projektorius, internetinis ryšys, konferencinė lenta, programinė įranga „SLIDO“, „Padlet“, „Kahoot“ ir kiti įrankiai.

Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

1. 2020 m. Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis
https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/countries/lithuania_lt.html Žiūrėta: 2021-05-12
2. Atnaujintas skaitmeninių mokymo priemonių sąrašas, skirtas nuotoliniam mokymui organizuoti. Vilnius, NŠA, 2020. Prieiga internete:

<https://www.nsa.smm.lt/2020/11/23/atnaujintas-skaitmeniniu-mokymo-priemoniu-sarasas-skirtas-nuotoliniam-mokymui-organizuoti/>

3. Aktyvaus mokymosi metodai <http://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/pagrindinis/kompetenciju-ugdymopraktika/aktyvaus-mokymo-ir-mokymosi-metodai-ir-ju-taikymopavyzdziai/aktyvaus-mokymosi-metodu-aprasymas/> Žiūrėta: 2021-05-10

4. Balevičienė S., Kodėl ir kaip keičiame mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemą bendrajame ugdyme. Švietimo problemos analizė, 4. 2016.

5. Bendrųjų programų atnaujinimo gairės. Vilnius, NŠA, 2019.

6. Duoblienė L., Šiuolaikinė ugdymo filosofija: refleksijos ir dialogo link. – Vilnius: Tyto alba, 2006.

7. Geros mokyklos koncepcija, 2015.

8. Formuojamasis vertinimas individualiai pažangai skatinti. Metodinė priemonė. 2018. https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/Formuojamasis%20vertinimas_internetine%20versija_2018.pdf

9. Kazlauskienė A., Gaučaitė R., Formuojamasis vertinimas – individualiai pažangai skatinti. Metodinė priemonė, Švietimo aprūpinimo centras, Vilnius, 2018.

10. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517> Žiūrėta: 2021-05-12.

11. Naujosios (Z) kartos ugdymo pedagoginiai ir psichologiniai aspektai. Rekomendacijos pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams, Vilnius, 2015. Prieiga internete: <http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/2015+Naujosios+%28Z%29+kartos+ugdymo+pedagoginiai+ir+psichologiniai+aspektai.pdf/8fdf162d-0d03-4b7e-b0c6-863b69d9ec06>

12. Pollard A., Collins J., Simco N., Swaffield S., Warin J., Warwick P., *Refleksyvusis mokymas*. – Vilnius: Garnelis, 2002.

13. Raudienė I., Formuojamojo vertinimo raiška Lietuvos mokyklose: ką rodo nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai? Socialinis ugdymas / Socialinės komunikacijos ir scenarijų kaitos sąsajos, 50 (3), 103–116.

14. Ugdymas(is) paradigmų kaitoje. Švietimo aprūpinimo centras, Vilnius, 2017.

15. Vaiko individualios pažangos stebėjimo ir vertinimo bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo rezultatai 2016 m. ir 2018 m. bendrojo ugdymo mokyklų apibendrintų įsivertinimo ir Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai pateiktų duomenų analizė, 2019.

Kvalifikaciniai reikalavimai lektoriams

- Aukštasis universitetinis arba jam prilyginamas išsilavinimas.
- 1 lektoriaus edukologijos krypties mokslo daktaro laipsnis.
- Mokytojų ne žemesnė nei vyresniojo mokytojo kvalifikacija ir ne mažesnė kaip 3 metų pedagoginė patirtis per paskutiniuosius 4 metus.
- Bent 2 lektorių paskaitų, seminarų, mokymų pedagogams vedimo patirtis.
- Lektoriai turi būti susipažinę su BP atnaujinimo gairėmis, programų projektais, Vaiko individualios pažangos stebėjimo ir vertinimo bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo rezultatais 2016 m. ir 2018 m. bendrojo ugdymo mokyklų apibendrintų įsivertinimo ir Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai pateiktų duomenų analize.

Reikalavimai dalyviams

- Turi būti susipažinę su savo dalyko atnaujintos BP projektu;
- praktinės veiklos bei individualios mokinių pažangos stebėjimo, pokyčių fiksavimo bei pasiekimų vertinimo patirtis.

Priedai

Programos modulio Nr. 1 PRIEDAS, Programos modulio Nr. 2 PRIEDAS, Programos modulio Nr. 3 PRIEDAS